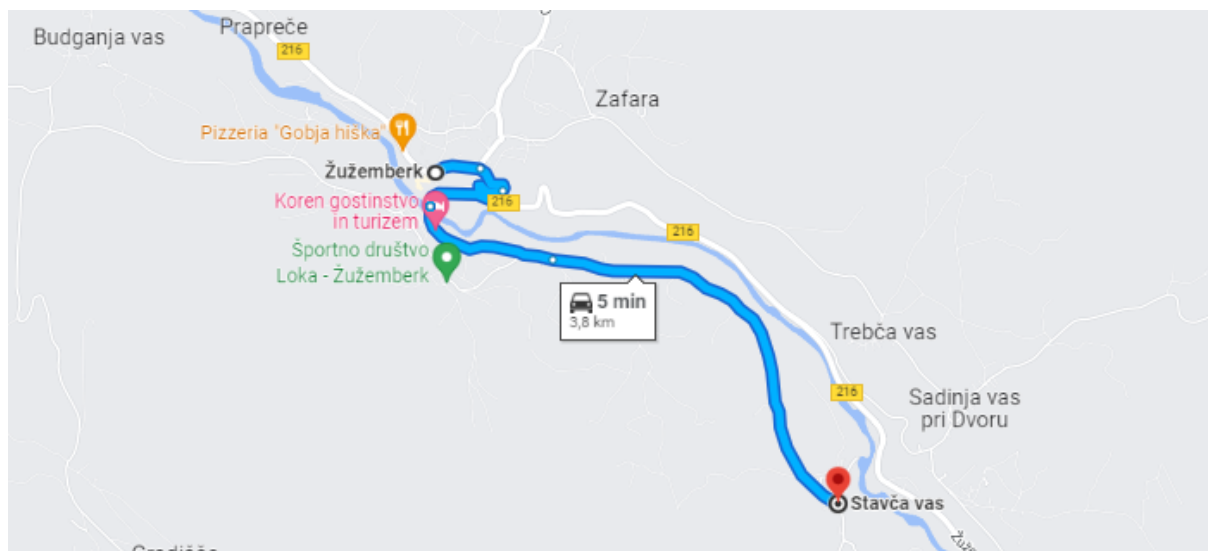

Stavča vas

Spominska plošča NOB jurišnemu bataljonu XV. divizije

Stavča vas	
	
	
Geografska lega v Sloveniji Koordinati: 45°48'58.51"N 14°57'17.82"E	
Država	 Slovenija
Statistična regija	Jugovzhodna Slovenija
Tradicionalna pokrajina	Dolenjska
Občina	Žužemberk
Površina	
• Skupno	2,39 km ²
Nadm. višina	207,9 m
Prebivalstvo (2020)^[1]	
• Skupno	108
• Gostota	45 preb./km ²
Časovni pas	UTC+1 (CET)
• Poletje (DST)	UTC+2 (CEST)
Poštna številka	8361 Dvor, Žužemberk

Vir: Wikipedija

Vir: Google maps

Spominska **plošča** NOB V **Stavči** vasi, klikni Partizanski spomeniki na Geopediji World:

https://www.geopedia.world/?locale=sl#T281_L2518_F2518:5657_x1668372.3182201541_y574983_4.650382683_s14_b362

Stavča vas pred 2. svetovno vojno

Stavča vas po 2. svetovni vojni (Vir: Wikipedija)

Kot navaja Lado Ambrožič - Novljan v svoji knjigi »Petnajsta divizija«, naj bi se zamisel o posebnih enotah z veliko ognjeno močjo in manevrsko sposobnostjo porodila v drugi polovici leta 1944 v Glavnem štabu NOV in POS. Sprejetju takšne odločitve so botrovale razmeroma slabe izkušnje na

Dolenjskem in Notranjskem v Ljubljanski pokrajini, saj je Nemcem uspelo v boje vpeljati »udarne« bataljone Slovenskega domobranstva.¹ Ti so bili dobro opremljeni in so uporabljali podobno taktiko kot partizani, le-ti pa na to niso bili pripravljeni. (Ambrožič, 1983: 327)

Decembra 1944 je bil ustanovljen jurišni bataljon 15. divizije, sestavljen iz prostovoljcev, ki je deloval kot enota za posebne naloge. Štel je 81 mladih borbenih partizanov, nobeden ni imel več kot 25 let. Najmlajši borec v bataljonu je bil star komaj 13 let. V njem so bili z orožjem (v glavnem z brzostrelkami in 12 lahkih mitraljezov tipa »bren«) dobro opremljeni in izurjeni mladi fantje, željni zmage in svobode. Vedno so udarili nepričakovano. Njihov moto je bil: »Vsi za enega, eden za vse!«

Borci bataljona so tudi prisegli. Prisega se je glasila: »Jaz, borec jurišnega bataljona XV. Divizije, prisegam pred slovenskim narodom, da se bom častno boril za osvoboditev domovine. Če se sramotno izneverim tej prisegi, naj me zadene pravična kazen in naj padem pod streli svojih tovarišev«. V hudih borbah je večina žrtvovala svoja življenja za zmago.

¹Slovensko domobranstvo (nemško *Slowenische Landwehr*, kratica SD) je bila policijsko-paravojaška formacija, ki jo je na pobudo predstavnikov slovenskih predvojnih političnih strank septembra 1943 ustanovila in z orožjem ter ostalo opremo oskrbovala nemška uprava na področju bivše Ljubljanske pokrajine (to so Nemci zasedli po kapitulaciji Italije). Domobranska vojska je imela ločen slovenski in nemški štab; slednji je bil pomembnejši in je bil podrejen generalpolkovniku SS in poveljniku policije Erwin Rösenerju, ki je neposredno poročal poveljniku SS, Heinrichu Himmlerju. Domobranci so oborožili, oskrbovali in plačevali Nemci.

Spominsko obeležje v **Stavči** vasi, kjer je bil 1. decembra 1944 ustanovljen jurišni bataljon XV. divizije, je vzdal odbor jurišnega bataljona.

Spominska plošča se nahaja na pročelju hiše št. 12 v vasi levo tik ob cesti Žužemberk–Kočevje.

**Komandant
Rudolf Pušenjak**

Vzdevek	»Uragan«
Rojstvo	28. marec 1920 (103 let) Ljutomer
Aktivna leta	1943–1945
Poveljstva	Jurišni bataljon 15. divizije
Oboroženi konflikti	Druga svetovna vojna
Drugo delo	politik, pisatelj

Komandant jurišnega bataljona 15. divizije (Vir: Wikipedija,
https://sl.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Pu%C5%A1enjak)

Komandant jurišnega bataljona XV. divizije Rudi Pušenjak - Uragan (v sredini), levo komandir čete jurišnega bataljona Franc Kos, desno štabni kurir Lojze **Papič** – **Topič**

Alozij Livik, komandir čete v jurišnem bataljonu XV. divizije

Jože Berluga, komandir 1. **čete** jurišnega bataljona XV. divizije

Napad jurišnega bataljona XV. divizije na Vinkov Vrh (fotografija med bojem)

Nekdanji borci jurišnega bataljona XV. divizije ob sprejetju domicila v **občini** Ljutomer. Oseba s palico je Jože Deloš, najstarejši borec jurišnega bataljona. Ko je bil v bataljonu, je bil **oče** petih otrok.

Borci jurišnega bataljona XV. In XVIII. divizije na otvoritvi spomenika NOB na Cviblju

Borci jurišnega bataljona XV. divizije na proslavi ob 30. obletnici osvoboditve,
ki je bila 1. maja 1975 na trgu v Žužemberku

Vir fotografij: Kodre S., Borci jurišnega bataljona XV. divizije, Mladini Žužemberka ob 30. obletnici osvoboditve naše domovine, Žužemberk, 13. julij 1975.